

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16CoE/83/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8711206517
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8711206517.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného: PRO CIVITAS, s.r.o., IČO 45 869 464, so sídlom Hattalova 12/C, 831 03 Bratislava proti povinnému: L. M., r.č. XXXXXX/XXXX, bytom E. XXXX/XXX, R. F. Q. o vymoženie sumy 1.251,41 Eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 9.1.2012, č. k. 3Er/1195/2011-21 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým uznesením žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Dulinu o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zo dňa 25.5.2011 doručenú tamajšiemu súdu dňa 8.8.2011 zamietol.

V odôvodnení uviedol, že oprávnený sa podaným návrhom na vykonanie exekúcie zo dňa 19.5.2011 domáhal voči povinnému vymoženiu istiny vo výške 1.251,41 Eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu, ktorým je rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri spoločnosti Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná a.s., sp. zn. IIC0410094, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 18.4.2011 a vykonateľnosť dňa 22.4.2011, ktorým bola povinnému uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému sumu 1.251,41 Eur, úrok vo výške 24 % ročne zo sumy 1.251,41 Eur od 2.2.2010 do zaplataenia, úrok z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1.251,41 Eur od 2.2.2010 do zaplataenia, sumu dlžných úrokov a úrokov z omeškania vyčíslenú ku dňu splatnosti úveru vo výške 126,58 Eur, sumu dlžných úrokov a úrokov z omeškania vyčíslenú ku dňu nasledujúceho po dni predčasnej splatnosti do dňa 1.2.2010 vo výške 330,43 Eur, sumu dlžných poplatkov vo výške 38,18 Eur, náhradu poplatku za rozhodcovské konanie vo výške 69,86 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku zistil, že právny vzťah medzi účastníkmi vznikol na základe zmluvy o úvere medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným, ktorú povinný riadne a včas neplnil. Účastníci sa zmluvou o úvere dohodli, že akékoľvek spory vzniknuté zo zmluvy o úvere medzi, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik zmluvy o úvere, budú riešiť v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo Všeobecných obchodných podmienkach. Podľa bodu 10.2. VOP sa zmluvné strany dohodli na rozhodcovskej doložke týkajúcej sa riešenia všetkých sporov, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov vzniknutých pri poskytovaní Služieb, Bankových produktov alebo vykonávaní Bankových obchodov, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik príslušnej Zmluvy, a to v nasledovnom znení: a) pokiaľ bude v príslušnom spore Banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania, b) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Klient, je oprávnený predložiť tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania alebo všeobecnému súdu. Rozhodcovským súdom je podľa bodu 2 v 1 časti VOP Stály rozhodcovský súd zriadený pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a.s.

Pri právnom posudzovaní predmetného vzťahu, t.j. či neexistuje rozpor žiadosti o udelenie poverenia, návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, súd vychádzal jednak z vnútroštátnych právnych noriem, ako aj z noriem európskeho práva a to najmä zo smernice 93/13/EHS.

Podľa vnútroštátneho práva, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa v zmysle § 54 ods. 1 prvá veta zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovení OZ o spotrebiteľských zmluvách. Taktiež nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 prvá veta OZ ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ustanovenie § 53 ods. 4 OZ obsahuje príkladný, teda neuzavretý výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Tento výpočet je zo strany zákonodarcu dopĺňaný a precizovaný. V tomto výpočte je s účinnosťou od 1.1.2008 výslovne uvedená aj neprijateľná podmienka požadovaná od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Súd prvého stupňa vychádzal z príslušného prameňa práva ako celku s akcentom na jeho ciele a zmysel. Zmyslom a cieľom úpravy spotrebiteľského práva v OZ je poskytnúť spotrebiteľom v SR ako členskom štáte minimálne taký štandard ochrany aký stanovuje smernica 93/13/EHS.

Rozhodcovská doložka je súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú právny predchodca oprávneného používateľ v rámci svojej podnikateľskej činnosti v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve predstavuje neprijateľnú podmienku, ktorá je v zmysle ustanovenia §53 OZ neplatná. O takúto neprijateľnú podmienku ide aj vtedy ak síce spotrebiteľ má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom ale ak by podľa takej doložky sa začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený rozhodcovskému konaniu sa podrobiť alebo podať návrh na štátnom súde ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Spotrebiteľ sa totiž v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Tiež v tomto prípade povinný nemal možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy ovplyvniť nakoľko jej súčasťou boli všeobecné obchodné podmienky. Obsah zmluvy bol dopredu daný a spotrebiteľ ju mohol prijať buď ako celok alebo odmietnuť. Rovnako obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený.

Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojich dôsledkoch k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktoré mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasl. OZ a tiež smernice 93/13/EHS. Teda na základe uvedeného súd dospel k názoru, že dojednanie rozhodcovskej doložky v predmetnej spotrebiteľskej zmluve je neprimeranou podmienkou, spotrebiteľ ňou nie je viazaný.

Oprávnený v odvolaní navrhol uznesenie zrušiť z dôvodu, že rozhodcovská doložka je v súlade s aplikovateľnými právnymi predpismi a nie je ju možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Poukázal na ust. § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách (ďalej len „ZoB“), v zmysle ktorého si jeho právny predchodca plnil svoju povinnosť a tiež na pasivitu spotrebiteľa.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne prvostupňový súd aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej doložky. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach konštatoval oprávnenie exekučného súdu preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy. Vo veci 3Cdo 146/2011 najvyšší súd judikoval, že cit.: „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej

okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný. Obdobne porov. aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011.

Odvolačný súd nevidí žiadny dôvod na to, aby sa uvedené závery nemali vzťahovať aj na stav, keď rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej doložke v spotrebiteľskej zmluve, pretože podľa § 53 ods. 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej „OZ“) je neprijateľná zmluvná podmienka neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie NS SR 6Cdo 1/2012).

Rozhodcovská doložka ako vyplýva z čl. 11 obchodných podmienok pre úver a bodu 10.2 všeobecných obchodných podmienok upravuje riešenie sporov tak, že ak by ho vyvolal dodávateľ (právny predchodca oprávneného), všetky spory budú riešené pred rozhodcovským súdom a pokiaľ bude žalobcom povinný, na príslušnom súde alebo v rozhodcovskom konaní.

Odvolačný súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia KS v Prešove z 27.9.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31. 12. 2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak sice spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008.“

Odvolačný súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom aj v závere o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky z geografických dôvodov. V zmysle judikatúry súdneho dvora C-240/98 - C-244/98 Oceáno grupo editoriale sú závery prvostupňového súdu správne. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť cca 400 km na rozhodcovské konanie je odradzujúca.

Vo svetle uvedených záverov správne prvostupňový súd žiadosť exekútora o udelenie poverenia zamietol. S oprávneným nie je možné súhlasiť, že išlo o naplnenie § 93b ZoB.

Podľa § 93b ZoB banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)] budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona, a to tak, aby klient mal možnosť voľby, či prijme alebo neprijme predložený návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Banka a pobočka zahraničnej banky sú pri predložení návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy tiež povinné preukázateľne poučiť klienta o dôsledkoch uzavretia navrhovanej rozhodcovskej zmluvy na riešenie ich vzájomných sporov z obchodov. Uvedené ustanovenie vyžaduje individuálne vyjednanie rozhodcovského konania zo strany spotrebiteľa, a to po poučení o dôsledkoch jeho rozhodnutia. Dodávateľ tak musí postupovať spôsobom preukázateľným. Zákom vyžadované preukázateľne poučenie spotrebiteľa a jeho voľba nenapĺňa taký postup dodávateľa, ale sa rozhodcovská doložka uvedie len ako súčasť všeobecných obchodných podmienok. Podstatou všeobecných obchodných podmienok je, že sa v rámci kontraktácie nemenia, že sú všeobecné a buď záujemca o službu prijme tieto podmienky alebo zmluva nevznikne. V tom spočíva faktická nerovnosť pri kontraktácii. Je zrejmé, že spotrebiteľ je tak čo do vyjednávacej pozície ako čo do informovanosti v nevýhodnom postavení oproti dodávateľovi (Mostaza Claro bod 25-28, uznesenie POHOTOVOST' C-76/10 bod 37 a iné).

Ako je zrejmé, uvedená norma vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Z obsahu spisu nevyplýva, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec banky najprv poučil povinného a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu. Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil. Navyše kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Takže aj v predmetnej veci v celom rozsahu je súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti rozhodcovskej doložky opodstatnená (porov. 6Co 66/2012).

Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-243/08 Pannon).

Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdneho dvora C-240/98 -C-244/98 Oceano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom).

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-111; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/98 Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-1; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú doložku nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne vrátane osvojenia si dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Ani odvolací súd nie je presvedčený, že by sa mal vykonať predložený rozhodcovský rozsudok, ak jeho základom je neprijateľná rozhodcovská klauzula.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.